

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea **Unităţii**
în
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul VIII.

Blaş 22 Ianuariu 1898.

Numérul 3.

Mihail Pavel.

Veniţi, fi credincioşi ai bisericii noastre, veniţi toţi, cei ce a némului nostru iubire în inimile vóstre purtaţi, să împletim cunună de lauri în jurul capului Aceluia, care de un pătrar de veac lúminéză de pe muntele cel sfínt al Domnului.

Ianuarie 26 e ziua aniversară, de când la anul 1873 mitropolitul Vancea a pus mâinile sale sfínţite pe capul vicariului din Maramurş dându-i Spiritul sfínt spre darul apostoliei.

Veniţi dar să rechemăm în amintirea noastră faptele acestei apostolii.

Cel dintâiu lucru, pe care trebuie să-l avem înaintea ochilor, e, că episcopul Pavel în acest pătrar de veac a cârmuit destinele alor dóuë diecese. Şi cât erau de deosebite împrejurările, între cari a primit el guvernarea lor! La Gherla a primit moştenirea unui Vancea, care, larg la concepţiuni, generos la inimă, pornise o serie de reforme, pe cari nu le-a putut escuta, chemat fiind la trépta mitropoliei, şi pe cari avea să le escute urmaşul lui. La Orade a primit o moştenire împreună cu o serie de neajunsuri, cari cereau a fi suplinite, de defecte, cari pretindeau a fi înlăturate, de rane, cari strigau după vindecare.

Şi cum a răspuns bunul arhieru chemării sale?

Faptele vorbesc.

Diecesa Gherlei în timp de şese ani a organizat-o. Reformele începute le-a străpus în viaţa practică şi le-a completat. În şi a fară de sinod a creat regulamente pentru asigurarea bunului mers al afacerilor. Cu drept cuvînt se póte zice, că tuturor tóte s'a făcut, ca pe toţi să-i dobîndescă.

Ceea ce a făcut apoi arhierul iubilar în diecesa Orăşii, e aprópe fabulos. - E o curată încercare desperată a şi voi, să descrii tot, ce aici a sevârşit. Pentru a cuprinde spiritul de jertfă şi de abnegaţiune al acestui arhieru, e de lipsă, ca de-a dreptul să te întorci în timpurile cele mai splendide ale carităţii creştinesci. O asemenea încercare nici nu avem de gând, să facem. Cine a urmărit viaţa publică a bisericii noastre, acela cunoşce creaţiunile episcopului Pavel. Şi în faţa faptelor cuvintele n'au rost de a fi.

Ceea ce noi putem să zicem, este, că viaţa episcopului nostru iubilar privită așa de pe înălţimea alor 25 ani ni-se pare un sóre strălucit, un isvor necuprins de glorie.

Dar ce vedem colo în fundul sórelui strălucitor?

E un punct negru, e o negură, mică, abia perceptibilă, covîrşită de razele luminóse, în tocmai pe cum putem descoperi şi pe strălucitul glob al sórelui.

A, punctul acela negru, aruncat de mână duşmană, îl dóre mai amar pe bunul arhieru, de câtă bucurie simţesce privind înapoi la tóte faptele sale cele bune!

Cine cunoşce împrejurările, cine cunoşce adevérul faptic, scie, că bunul arhieru a cădút victimă la sfaturí rele, — póte şi acestea rele numai inconscient —, şi că răspundere numai fórté neînsemnată póte să zacă asupra lui.

Dar ce e un punct așa de neînsemnat în mijlocul mării nefermurate de fapte strălucite şi glorióse? După 25 ani de păstorire apostolică episcopul Pavel stă înaintea noastră ca exemplarul arhierului adevérat. El trăesce numai pentru binele turmei sale; persóna lui e a bisericii. El e devotat Capului vedút al bisericii, e adict din adâncul nobilei sale inimi mitropolitului său. El e tipul şi întrupătorul tuturor virtúţilor apostolesci.

Şi ca întru tóte aseménat să fie Apostolilor, a căror slujbă o a primit, avut-a şi el parte de nerecunoştiinţa lumii. Batjocoritu-l-au străinuí, ér cei pécătoşi au rémas nepedepsiţi. Dar l-au batjocorit şi ai lui. Toţi, câtí l-au batjocorit ínse, l-au batjocorit în deşert.

Noi, cari mândri sîntem şi fericiţi de a-L numi al nostru, să împletim cunună nevestedită din cele mai gingaşe flóri ale sentimentelor noastre; să facem, ca dragostea şi recunoştiinţa fiilor să-i fie rêsplata, când va recugeta la cei 25 ani petrecuţi în slujba arhipăstoririi. Mai pe sus de tóte să ne unim cu toţi în evlavióse rugăciuni şi să cerem de la Atotputernicul Dumnezeu, ca pe bunul Arhieru iubilar să ni-l ţină încă la mulţi ani întru fericire.

Întru mulţi ani. Dispunetoriule!

Cestiunea episcopiei gr. cat. magiare.
— La interpelația deputatului Rátkay László referitoare la episcopia gr. cat. magiară, despre care și noi am scris la timpul său, ministrul cultelor Wlassics a răspuns în camera deputaților în 11 a. c. în chipul următoriu:

„Onorată casă! Dl deputat Rátkay László în cestiunea unei episcopii greco-catolice de limbă magiară, ce ar avea să se înființeze în Hajdu-Dorog, în 24 Novembre a. tr. mi-a îndreptat următoarea întrebare: „Cunoscând interesele acelea nespuse de momentose, cari pentru limba magiară și ast fel pentru statul magiar le cuprinde înființarea unei episcopii greco-catolice de limbă magiară, aplicat e guvernul cultelor, ca pe baza imputernicirii, carea o ar dobîndi de la Maiestate, să purcedă și să lucreze într'acolo, ca în conțelegere cu s. Scaun roman să se pótă înființa cât mai în grabă în Hajdu-Dorogh episcopia greco-catolică de limbă magiară?”

Înainte de toate observ, că guvernul s'a cuprins cu cestiunea acésta deja de repetite ori în casa acésta. Ast fel dl president al guvernului în 5 Septembrie 1896 răspundînd la interpelația deputatului Kovács József a determinat atât partea istorică a acestei cestiuni, cât și stadiul ei prezent și poziția guvernului. Asemenea și eu în 30 Ianuariu 1897 cu prilejul pertractării unei petițiuni, și dacă îmi aduc bine a minte, întregă casa a binevoit a aproba cele ce am zis.

„Onorată casă! Și acum încă am să accentuez, pe cum am făcut în declarația mea de atunci, dacă preste tot este cu scop a înființa o episcopie greco-catolică de limbă magiară, la ce a bună samă incupe îndoelă, și că ore înființarea unei ast fel de episcopii particulare e pretinsă de interesul național al statului magiar?”

„Dar eu zic, că până când nu s'a întâmplat o anumită rezolvire în cestiunea scopului și menirii acestei episcopii, adevă în cestiunea limbii liturgice magiare, până atunci nu pótă să fie vorbă de înființarea episcopiei. Esența și simburile lucrului e deci cestiunea limbii liturgice.

„Dl deputat interpelatoriū întreabă: dacă sînt aplicat, ca pe baza imputernicirii dobîndite de la Maiestate. Sa să purced într'acolo, ca să se înființeze episcopia? Dacă cestiunea se formulăză ast fel, am să observez, că în 1881 ministrul de pe atunci al cultelor și instrucțiunii publice Trefort Ágoston a dobîndit o hotărîre preainaltă referitoare la înființarea unei episcopii greco-catolice de limbă magiară.

„Hotărîrea acésta preainaltă dă imputernicire numai pentru facerea pregătirilor, și pe cum a spus presidentul guvernului deja în declarația sa de atunci, dară și eu mi-am luat voe a declara, pregătirile acestea au stat în aceea, că provocând atât pe episcopii interesați, ca pe membri ai clerului înalt, pe cum și facultatea teologică la dare de opinie, a studiat actele, și nu există nici o îndoelă cu privire la aceea, că opiniile acestea au fost hotărîtoare, pentru ca de o cam dată cestiunea să se fea de la ordinea zilei.

„Esperința acésta servește de dovadă nouă, că momentul principal și esențial e afacerea limbii liturgice, până atunci înființarea episcopiei greco-catolice în chip esperimental nu pótă să ajungă la ordinea zilei.

„Cestiunea liturgiei, pe cum știți, a pus-o acum din nou la ordinea zilei Congregațiunea de propaganda fide, întru cât în toamna anului 1896 a dat un decret opritoriū.

„On. dñi deputați își aduc a minte, că cu prilejul mileniului gr. catolicii au ținut aci în biserica universității cult dumnezeesc în limba magiară, și că cu acest prilej s'a făcut la Roma întrebare în forma aceea, că ore permis este a folosi cărți liturgice necanonisate.

„Dacă întrebarea se pune ast fel, — de ore ce cărțile liturgice magiare nu au fost canonisate nici o dată, da, — e lucru firesc, că răspunsul nu a putut să fie altul, de cât cel negativ. Guvernul în cestiunea acésta își cunoște de tot acurat și hotărît problema și datorința sa și acésta a și implinit-o, dar el scie și aceea, că dreptul de a hotărî asupra limbii liturgice și determinarea acestuia e o afacere internă a bisericii.

„Dreptul de a hotărî, pe cum și răspunderea morală cea mare împreună cu urmările e a superiorității bisericești, carea în cazul acesta e Sfințul Scaun Roman. Dar în vreme ce o scie acésta, guvernul e cu o cale cu luare a minte și la interesele acelea naționale mari, cari se osebesc de cestiunea liturgiei, și are în vedere recerînțele păcii religioase, carea ușor ar pótă să se primejduescă.

„El scie și aceea, că guvernul în direcția acésta încă are datorințe hotărîte, dar le au și episcopii interesați și clerul înalt al patriei. E întrebare, că la ce se referesce ore datorința acésta.

„Datorința acésta se referesce la aceea, ca cestiunea acésta toți factorii interesați să o declare la locul competent din toate punctele de vedere în dezvoltarea ei istorică, în stadiul ei de astăzi, în toate raporturile și urmările ei, ca ast fel să fie pus temelie solid spre limpedirea acestei cestiuni.

„După cum știu eu, clerul înalt în direcția acésta și-a implinit datorința, și tot asemenea și episcopii interesați, și pot încredința casa despre aceea, că guvernul încă și-a implinit datorința. Și aci, fiind că dl interpelatoriū în cuvîntarea sa, dacă-mi aduc bine a minte, a spus o declarație a mea așa, ca și cum eu aș lua asupra-mi numai aceea, ca să analizez partea istorică a cestiunii, ori ca eventual să spun statistica ei, pot să declar în chip hotărît, că guvernul nu a luat asupra-și numai rolul istoriografului și nici numai pe cel al statisticului, ci da, nu s'a abținut nici de la purcederea aceea informativă, carea e asemenea datorință strinsă.

„Pertractările decurg încă, și rog On. casă, că după ce de mai multă deslușire întrebarea îndreptată mie nu are lipsă, să binevoescă a lua răspunsul acesta al meu spre știință.”

Protestul naționalităților. — Lună în 10 a. c. comitetul executiv al congresului naționalităților ținut în 1897 a redactat în hotelul „Archiducele Iosif” din Budapesta un protest în contra proiectului de lege acum

Feuilleton.

Unirea Românilor

din părțile satmarene în vécul al 14-lea
și

Mănăstirea s. Michail din Maramurș.

(Continuare.)

Ca să determinăm și mai de aproape identitatea între *Megyes* = *Megessalla*, și *Megyesalja*, vom produce încă actul întemeierii Mănăstirii s. Michail din Maramurș.

e) Patriarhul Constantinoplei *Antoniū* acceptând și confirmând fundațiunea mănăstirii din Maramurș făcută prin voivodii *Baliț* (Balc) și *Drag*, iurisdicțiunea priorului mănăstirii o estinde preste cele 7 districte sau domonii ale fundatorilor, adevă preste *Szilágyáság*, *Megyesalja*, *Ugoesa*, *Berzova*, *Chicho*, *Bolvanus*, *Almarigy*.¹⁾

¹⁾ P. Maior „Istoria biser. rom.” pag. 144, Tit. Bud. o. c. pag. 8. În actul din 1359 se află *Csicsó* și *Balvanos*, când voivodul Transilvaniei *Andreiū* decimele de acolo le cedă episcopului și capitulului din Alba Iulia. La 1367 *Balvanus* a fost castru regesc, și Români din *Wásárhely* Iobagi

f) Pentru ca să se cunoască, că dominiul *Megyes* (caput domini) al lui *Simeon* banul din 1377 este identic cu *Megyesalja*, ca dominiul vecin al familiei *Balc* și *Drag* din 1391, érá de altă parte spre a cunoște teritoriul, preste care la 1377 era lătită unirea din părțile satmarene, află de lipsă a enumera apartinențele dominiului familiei *Simeon*, pe cum a designa și dominiile familiei *Balc* și *Drag*, cari se mărginiau cu dominiul *Megyesului*.

regesc. La 1535 împăratul *Ferdinand* pe voivodul *Petru din Moldova* îl întărește în dominiile sale date lui prin regiul Ungariei ca *Csicsó* *Küküllő*, *Bálványos*, *Bistrița*, deci au fost în posesiunea voivodului român. La 1544 Transilvanienii devastă castrul *Csicsó*, dară tot la acel an *Petru* recăstigă de la Turci toate dominiile sale. La 1553 *Csicsó*, éráși se află ca castru regesc. Cfr. *Kurz* „Magazin für Geschichte Siebenb. 1846 II. Heft. III. p. 308; *Fejér* „Commentarii historici” 1837.

Este interesant, că tot la 1553 se amintesc un anumit episcop al Românilor din *Rév* (*Vad*), care din donațiunea numitului principe *Petru al Moldovei* a avut posesiuni în dominiul din *Csicsó* ca în *Rév* (*Vad*), *Slatina*, *Bogata românească* și *cea unghurească*.

Istoricul *Szirmay* scrie, că *Simeon*, la anul 1369 numit deja ban de *Megyes*, ar fi fost banul Croației și nepotul fostului voivod al Transilvaniei cu numele *Nicolău* fiul lui *Maurițiu*. Familia acésta pentru bunele servicii prestate încă la 1278 a căpătat *Jakovar* de lângă *Megyes*, de unde familia a început a se supranumi *Moriczhidi*, *Megyesi* și de *Megyesalja*.

Dominiul din *Megyes* al familiei banului *Simeon* în vécul al 14-lea a cuprins cam următoarele posesiuni:

Prin combinarea documentelor din 1535 și 1553 se constată cu certitudine existența și reședința episcopului român în *Rév* sau *Vad*, și așa reședința aceluși episcop nu este de a se cerca în Slavonia, cum fac unii.

Ce coincidență!? La 1391 *Csicsó* se află în posesiunea familiei române *Balc* și *Drag* reîntorși din Moldova, după 124 ani se află în posesiunea principelui moldovenesc, și în teritoriul aceluși dominiū are posesiune episcopul român din *Vad*, care dominiū și teritoriū la 1391 se supune sub iurisdicțiunea quasi episcopală a egumenului mănăstirii românești din Maramurș.

Nu mai după 4 ani, adevă la 1557, éráși ne întâlnim cu un episcop al *Vadului* cu numele *Cristofor* cu reședința în *Feldiod*

deja votat despre magiarizarea numelor comunelor. Protestul se începe cu observarea întemeiată, că e o amăgire de sine, dacă ore cine în contrast cu provinciile Austriei ar privi raporturile din Ungaria de consolidate, până când în Ungaria se urmărește o politică așa de nedreaptă față cu naționalitățile. În provinciile Austriei guvernul cerea în tot chipul, să aplaneze certele dintre naționalități. În Ungaria dimpotrivă guvernul și chiar și întrăgă puterea de stat tractează naționalitățile în chip nedrept, și apăsarea acesta crează o stare cu mult mai amenințătoare: estinderea primejdiei sub spuză. În trăsături mari, înseamnă de cum în chip exagerat se espune apoi caracterul nedrept și violent al politicii de naționalități din Ungaria, și în sfârșit se zugrăvesce absurditatea magiarizării numelor de comune, care iriteză chiar și pe Sași și preste tot pe Germani. Nu tendențe centrifugale sînt acelea, cari își ridică glasul împotriva împilării drepturilor celor mai firești ale naționalităților, ci se provocă prin aceasta numai atențiunea asupra iritației crescende a naționalităților și asupra primejdiilor celor ce se nasc dintr'însa. După ce Românii și Sârbii li-s'a oprit a protesta împotriva acestei măsuri nouă de împilare, naționalitățile cer acum scutul coronei și o rîgă, să deneghe proiectului de lege sancțiunea.

Noi ne-am spus deja de mult părerea, ce o avem despre așa numita alianță a naționalităților din Ungaria.

Eră ce privește însuși protestul, „Vaterland“ din Viena, binevoitoriu ca tot de una față cu naționalitățile din Ungaria, iea notiță despre el zicînd pe scurt: „Rugarea și protestul iutreg sînt pe deplin îndreptățite, e înse știut, că ast fel de manifestări admoniătoare deja de mai multă vreme nu folosesc chiar nimica.“

Însăși conferința din 10 a c. amenință a-și forma un istoric cam neplăcut.

„Tribuna“ din Sibiu i-s'a părut lucru foarte bătătoriu la ochi, că foile din Buda-

pesta au fost în poziția de a publica protestul, mai înainte de ce l-ar fi publicat foile naționalităților. „Tribuna“ și-a exprimat părerea, că foile acelea numai pe cale necinstită au putut să ajungă în poziția aceea.

Acuma vine „Bud. Tud.“ și publică scirea următoare, carea, pe cum zice, o ar fi primit din Arad:

„În cercurile Românilor a făcut mare senzație aceea, că foile din Budapesta nu au publicat numai *Protestul* comitetului executiv al naționalităților cu două zile mai înainte, de ce l-au publicat foile românești, pe când el ar fi trebuit să rămână secret până atunci, până când ar fi apărut în foile naționale, ci deja foile de Duminecă au comunicat și procesul verbal autentic al consultării secrete ținute în hotelul „Archiducele Iosif“. Această împrejurare bătătoare la ochi a cauzat iritație mare, și o esplică în multe chipuri. Toți cei interesați se unesc în aceea, că ore care din cei inițiați a se vîrșit o indiscreție gravă. Omenii cei ce se țin de tabăra „Tribunei Poporului“, pe cum se notifică din Arad, sînt nemulțămii din cauza, că pe Românii i-a reprezentat la conferință singur numai Coroian, și privesc de caracteristică împărțășirea aceea confidențială, ce le-a sosit din Budapesta de la un amic politic al lor după care Coroian în ziua premergătoare conferinței ținute în hotelul „Archiducele Iosif“ a petrecut mai multă vreme în palatul prezidiului ministerial.“

Comunicatul acesta adevărat că mirosă forțe tare a Jeszenszky.

„Tribuna“ se vede, că acest comunicat l-a trecut cu vederea, căci în numărul său din 21 a c. scrie următoarele:

„A „Kolosvár“-nak. Ziarul guvernamental din Cluș înregistrînd cele publicate de noi sub titlul „Opera lui Jeszenszky“ zice, că am fi comis o „calumnie mincinosă“. Ziarul, care așa de aproape legătură are cu procurorul din Cluș ar pute să scie, că toate calumniile sînt mincinoase, și că adevărul nu

constitue calumnie. Tocmai de aceea noi susținem, cele ce am scris, și le repetăm, convinși fiind, că adevărul îl susținem. Ziarele magiare, cari au publicat „protestul“ proiect, și mai târziu „protocolul“ ședinței, numai pe cale necinstită au putut ajunge în posesiunea lor. Noi credem, că acesta s'a făcut prin frîngerea de scrisori, un lucru des practicat în țara ungară. Acesta e adevărul, după convingerea noastră, și-l susținem, până ce nu ni-se va dovedi contrarul, arătându-ni-se a nume: cum au ajuns ziarele magiare, să publice acte, cari n'au fost menite publicității.“

Nuamăi cu privire la pretinsa iritație a Românilor cetim în „Alkotmány“ din 21 a c. următoarele: „În zilele trecute semioficiosul „Bud. Tud.“ a împărțășit în formă de telegramă, că între Românii din Arad e mare „iritația“ din cauza, că cele sevărșite în conferința naționalistă ținută deunăzi în Budapesta ore cine le-a „trdat“ înainte de vreme foilor ungurești din Budapesta. O fîe din Arad reproduce acum „telegrama“ lui „Bud. Tud.“, din ceea ce ar pute să se conchidă, că în Arad în cercurile românești omenii nu știu nimica despre „iritația“ aceea.“

Procesul în contra demonstranților de la Orade. — Foile din Budapesta din 20 a c. publică următoarea scire:

„E încă în viaa amintire a publicului demonstrația aceea veninosă, carea s'a sevărșit acum sînt câțiva ani în Oradea mare împotriva episcopului Pavel și în a Românilor de acolo. Pe publicul cetății l-au atîțtat acușele acelea mari, cari preotul greco-catolic al dieceșei de Orade Pituk Béla le-a ridicat într'o broșură asupra episcopului Michail Pavel acușându-l între altele cu romanisare violentă. Când și strada încă și-a însușit afacerea aceasta de fire primejdiosă, din lucru s'a desvoltat un scandal grozav de stradă. Acușății principali au fost Bertsey György, presidentul camerei industriale din Oradea

„Adorján (Szt. Adrian). Apa, Avasujváros, Batiz, Berencze, Bicsad, Bujánbáza, Busák, Feketefalu (Ocolis), Felsőfalu (Negresci), Görbéd, Józsefháza (după numele lui Iosif fiul lui Simeon), Kánya sau Kalynháza (Călinesci), Király-Daróc, Kis Szent Maria, Komorzány (Cămărzana), Krassen, Lekincze, Lippó, Magos-Ligethi, Matólez, Misztótfalu, Nagy și Kis-Mogyorós, Monostor, Oláhtótfalu (Strbu), Oláhufalu (Buzesci), Rákos Terebes (Racova), Raksa, Nagy și Kis Sikárló, Sebespatak (Șibis), Szamostelek, Szent-Márton, Tartócz, Therap, Tiszaberek, Tur, Turvékony, Udvari și Vama.

(Felgyógy). Cfr. decretul reginei Isabella din 1557. unde de și e vorbă despre episcopul din Fel-Diod, dară documentul este suprascrie „*donatio episcopi Wludensis*“, deci copitul acelui timp trebuie că a știut, cum că acel episcop a fost al Vadului. Eră nu al Fel-Diodului, căci alt cum ar fi trebuit să suprascrie „*donatio episcopi Fel-Diodensis*“. Cfr. Siebenbürgische Quartalschrift I. Jahrgang pag. 193.

Petru Voda din Moldova a fost aliatul lui Zápolya, care pentru aceea i-a dăruit Csicsó, Bistrița și alte sate din Transilvania (cfr. Magazin istoric T. I. n. 3. pag. 167; T. III. n. 3. pag. 193 seq.).

În castrul din Csicsó a scăpat Petru voivodul cu totă familia sa, unde a stat, până ce prin Turci a dóna óră a fost pus în domnie. Pe acel timp în Csicsó a fost

Tóte acestea posesiuni cu forțe puține excepțiuni se află în jurul castrului Megyes și Seini, ambe dominiile ținătoare de familia banului Simeon. Se estind cam de la marginea Selagiului spre Satu-mare, Seini, Baia-mare, și în Ugocea în țara Avașului.

Cam pe același timp, când familia banului Simeon, a bună samă pentru meritele câștigate întru suprimarea revoluțiunii din Croația și Dalmația, a căpătat unele posesiuni la dominiul din Megyes (1369), tot cam pe atunci (1365) și voivodilor Balc și Drag cu frații Dragomir, Ștefan și Ioan alias Oláh, fiii lui Sas Moldoveanul, familiei regelui

și un episcop, carele împreună cu alții se sfătuisse, ca pe Petru să-l omóră (Magazin istoric T. I. n. 3. p. 173). De la acel voivod Petru se află între elenodiile mitropolitane din Blaș un supragenunchieriu episcopesc, care-l donase la 1537 Mitropolitului Barlaam (Magazin istoric T. III. n. 4. p. 202).

Și ore pentru ce a dat Isabella episcopului Cristofor Feldiodul? Cuget, că pentru aceea, pentru că ca unul, ce era episcop al Vadului în dominiul voivodului Petru Rureș, la 1556 ținu cu acel voivod, care ajutase Isabellei cu óste, ca să se pótă re-întorce în Transilvania. Se pôte, că acel episcop a fost mijlocitoriu întru realizarea împăcaciunii dintre guvernatoriul Bebek și Isabella cu întrevinerea lui Alexandru domnul Moldovei (Magaz. istoric T. III. n. 4. p. 209).

Ludovic I, întru recompensarea serviciilor, că lăsând Moldova, au venit în Ungaria sub fidelitatea regelui, li-se donoză dominiul, ce l-a avut Bogdan trecut în Moldova, a nume Conia (Konya) cu apartinențele Jobb, Baeskow (Boșcău), Keel-Viseu, Moyze, Bors, Ketzereste.

De aci în colo, după cum membrii familiei s'au înălțat la deosebite dignități ca comiți ai Maramureșului, Sarmareului, ai Secuilor, și dominiile lor s'au tot înmulțit. Așa la 1383 prin regina Maria li-se dă dominiul Aranyos în districtul Szilágyság; la 1390 capătă Kővár, Óvári, apoi Taraczköz ținătoriu de castrul Nyáláb. La 1392 de la regele Sigismund capătă districtul Erdőd cu posesiunile românești cele două Azydyg, Borzlyuk, cele două Eorvynys, Bassafalva și Tryvarcha.

Dintre dominiile estinse ale familiilor Balc și Drag mai cu samă dominiile din Chior, Selagiu și Erdőd erau în nemijlocită vecinătate cu dominiul Megyesului. Și cum că în unele posesiuni familiile Simeon și Balc aveau părți proporționate, ori fie care forma drept la acelea, s'ar vedé de acolo, că pentru unele din acele tot mereu se certa, cum au fost de esempla posesiunile Carășeu, Mogyorós, Stylibuk,¹⁾ Hirip, Tiszaberek, Apa și Kis Sikárló.

(Va urma.)

¹⁾ Lângă Farnos cfr. doc. din 1272 la Szirmay o. c. T. II. pag. 225.

mare, și scriitorul Sas Ede, pe atuncia redactor al lui „Nagyvárad“. În anul trecut în August a ținut în afacerea acesta tribunalul din Oradea mare pertractarea finală și cu acest prilej a osîndit pe cei doi acușai principali Bertsey și Sas Ede la câte șese luni temniță pentru crima de violență sevărsită în contra privaților, ér pe cei alalți acușai i-a judecat la pedépsă mai mare sau mai mică de închisóre. Inse sentența, care a provocat chiar și între Români senzație bunicică (? Red.), tabla din Oradea mare a schimbat-o. Tabla adecă pe basa referatei lui Molnár Géza a achitat pe deplin pe cei doi acușai principali Bertsey György și Sas Ede, ér cu privire la cei alalți trei zecl și patru acușai parte a aprobat, parte a schimbat sentența judecătorei de prima instanță. Curia reg. pe lângă referata judeului Schedius a pertractat astăzi afacerea și a aprobat sentența tablei în tótă estensiunea ei.“

Lucru sensațional. — Din primul „Telegrafului Roman“ din 20 a c.:

„*Nihil sine ovo.* Așa și alternativa din chestiune nu s'a născut de sine, ci a produs-o nefericita desbinare confesională introdusă în corpul încercatului nostru neam prin dușmanii seculari, cărora le-a succes și față de poporul românesc executarea programului lor, cuprins în draconica maximă: „*divide et impera*“.

„Cu durere pentru némul nostru, — și de și ne vine cu greú, — dar trebuie să mărturisim, că mulți din ómenii cu creștere bisericescă a bisericii surori gr.-catolice desvóltă un zel vrednic de cauze mai bune întru a nutri réul amintit. A dese ori ca și nisce agenți pândesc după momentele unor neînțelegeri și nemulțămiri fie cât de mic, ori caută a produce ei înșiși asemenea neînțelegeri în sinul credincioșilor nostri, spre a puté prinde teren momelele și ademenirile de trecere.

„Mai ales se póte observa ivirea acestui achileic călcăiú al némului nostru atunci, când e vorba de introducerea unei îmbunătățiri, unei reforme, fie pe terenul bisericesc, fie pe cel școlar.

„Când se zidesce un edificiu bisericesc, ori școlariú, când se țintesce la crearea unei instituțiuni nóuë, se cere câte un mic impozit; acesta póte ușor produce nemulțămirea; agenții se ivesc, și intențiunea bună a bisericii e zădărnicită total, sau în parte.

„Firește, că prin acesta se zădărnicesc, ori cel puțin se împedecă și progresul nostru cultural, ceea ce numai indigna póte pe ori ce fiú cu dragoste de némul românesc.

„E cunoscut acest réu, căci a dese ori ne întâlnim cu el în munca pentru înaintarea noastră culturală, de aceea avem datorință cu toții a lucra pentru stîrpirea lui. Toți fii credincioși și mai ales clerul nostru trebuie să fie cu ochii în patru, cu deosebire acum, când spre marea noastră mirare ne-a venit la cunoscință, că unul dintre episcopii români gr.-cat. a invitat la reședința sa pe toți protopopii săi tractuali și le a descoperit cu desconsiderarea ori cărui principii de toleranță, că se vor face vrednici de archierésca-i bunăvoință, recunoscință și ajutorii numai căutând a câștiga cât mai mulți proseliți.

„Sciind, că din turma noastră se intenționează și speréază câștigarea de proseliți, sîntem datorii a spune în vileag această scire, drept avis celor interesați și drept material de gândire pentru cei ce cred, că asemenea atacuri la adresa noastră pot fi trecute cu vederea, și că cu ast fel de ómeni intoleranți putem trăi în frățescă pace.“

Mare lucru! Se vede, că dñii de la „Tel. Rom.“ nu sciú, că firea adevérului, deja și a celui din rîndul firii, dar cu atât mai virtos a celui preste fire, e espansivă.

Asta e dórá deosebirea dintre biserică noastră catolică și dintre cea „ortodoxă“, că pentru biserică noastră nu este petec de pămînt, în care ea să nu se simțescă silită prin firea sa primită de la Mântuitorul la împlinirea mandatului: „Mergënd învêțați tóte popórele!“ Ori le place acesta neuniților, ori nu, adevérul nu-și va schimba firea.

Érá ce privesce invinuirea cu „agenți“, cari „pândesc după momentele unor neînțelegeri și nemulțămiri șcl.“, adreseze-se dñii de la „Tel. Rom.“ la dl Nicolau Ivan. Dlu a bună samă le va puté spune, cum a sevărsit lucruri de acestea printre credincioșii nostri.

Revistă bisericescă.

Roma.

În 17 a c. Sfinția Sa a primit în sala consistorială cam 400 de patriciani români. În alocuțiunea, ce le-a ținut-o Papa, a considerat omagiile lor de un semn al alianței indisolubile dintre pontificat și dintre cetatea, care are caracterul unui loc sacru. Papa a respins invinuirea celor ce cualifică ca nepatriotism alipirea de S. Scaun Apostolic, și a zis, că națiunea nu va fi fericită, cât timp va rămâné espusă influinței sectarilor. În fine Papa i-a îndemnat pe patriciani, să deprindă și în viitor fapte de pietate și virtuți, cari sint cea mai sigură garanță a prosperării și mântuirii.

„Pol. Corr.“ primesce scirea, că consistoriul de cardinali proiectat pe luna acesta se va amána până în Martie.

Egipt.

La Bobotéza au convenit în sinod episcopii și preoții patriarhatului unit al bisericii coptice. Pe cum se anunță din Egipt, edificarea seminariului clerical coptic din Tahta înainteză repede așa, cât în Maiú va fi terminat. În legătură cu seminariul se ridică și residența episcopului de Teba, care de asemenea reșede în Tahta.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Cestiunea Fiumană a încurcat-o destul de bine Dárday așa, cât tóte încercările de a o descurca au rămas până acum fără rezultat. În 10 a c. reprezentanza purcedénd la alegerea de primar a reales pe dr. Mayländer cu 43 voturi. Numai 3 voturi a primit Vio. La cercarea comisarului regesc dr. Gaál Tibor nou alesul a declarat, că cu bu-

curie primesce alegerea, dară la nici un cas nu póte jura supunere față cu nóuële legi, căci reprezentanza nu a fost întrebată la aducerea lor. Mayländer a fost viú aplaudat, érá Gaál a declarat, că nefiind autorizat a primi o atare declarație condiționată, până la ulterioară dispunere a guvernului suspendeză reprezentanza.

Prima sesiune a dietei s'a inchiat Luní, érá a dóua s'a început Mercuri cu constituirea biroului și cu distribuirea deputaților în secțiuni.

Austria.

Ministrul Gautsch s'a convins, că guvernul în cestiunea împăcării popórelor nu póte purcede în chip arbitrar, după cum au purces în trecut antecesorii lui liberali declarați și nedeclarați. El a vèđut, că prin tractarea de-a dreptul cu capiil partidelor nu póte rezolvi cestiunea de limbă în Boemia, pentru aceea espunéndu-și principiile sale îndrumeză pe cei interesați, să complaneze lucrul între dișii. Spre acest scop în ședința din 17 a c. a dietei boeme a declarat prin locotenentul Coudenhove urmátórele: „Față de variile dificultăți provocate prin ordinațiunea din 5 April 1897 în cestiunea limbilor regimul își ține de datorință a sa, să-și descopere principiile și intențiunile sale. Guvernul purcede din principiul, că în regatul Boemiei ambele limbi ale țerii sint egal îndreptățite în oficii. De aici urméză, că fie cărui cetățan din Boemia între limitele țerii îi stă în voe de a-și căuta drepturile la tóte oficiile țerii în ori care din cele dóuë limbi. La acest principiu guvernul ține strins. Pentru crearea de stări pacifice inse guvernul este gata a asculta dorințele motivate prin împrejurările actuale. De aceea el plănuesce, ca la eventuala regulare a cestiunii de limbă pe basa recensunii poporului să facă deosebire între districte cu o limbă și districte mixte, în cari limba oficiósă e sau cea germană sau cea cehă sau ambele.“ În declararea guvernului nu se spune, cari districte să se considere de mixte, și cari de o singură limbă. Fiind că de presente nu s'ar afla un număr suficient de cetățeni, cari să scie amîndouë limbile, guvernul pune în prospect a reforma învățămîntul în școlile medii ale Boemiei în sensul, ca să póta învăța acolo ambe limbile țerii.

Cehii au aplaudat de repeți ori vorbirea, pe când Germanii au manifestat resens față de ea. Wolf, iuscenatoriul scandalelor din parlamentul central, și-a deprins măestria și în dieta boemă.

Germania.

În dieta prusiană venind pe tapet în ședința din 20 a c. novela referitoare la legea de colonizare, cancelarul Hohenlohe a declarat, că novela o are înainte de tóte tendențe economice. Ce privesc partea politică, e fapt, că în ținuturile cu populațiune mestecată Polonii se înmulțesc. A o împedeca acesta și a întări germanismul are de scop legea presentă. Ea nu are nici de cum tendențe

ostile, ci trebuie să se spună Polonilor, ca să-și împlinescă datorițele față de Prusia. Mulți o fac acesta, dară mulți nutresc inimizție în contra Prusiei. Neînțecat se nutrește sperarea în restaurarea unei Polonii independente. Prusia nu poate și nu va ceda nici când provincia Posen. Principele Bismarck a avut drept, când a zis: „Noi trebuie să ne păstrăm liberă calea de la Breslau spre Königsberg.“ Acolo, unde se tractează de interesele statului, — zice oratorul, — nu cunoște nici un compromis.

Polonul Jadrzewski protestează în contra susținerii patriotismului Polonilor, pe cum și în contra germanisării. Nadbyl încă vede în proiect intențiunea de a stirpi polonismul și catolicismul. Șovinistii germani, — ca și cum ar fi învătă de la cei magiari, — zic, că trebuie să apere pe Germanii în contra Polonilor.

Franța.

Alianța israelită cu orî ce preț cerea, să salveze pe căpitanul Dreyfuss condamnat pentru tradare de patrie. Denegarea creditului, întreruperea legăturilor comerciale și alte mijloce de acestea s'au practicat față cu cei ce nu erau pentru Dreyfuss. Pressa europeană era plină de tânguirile lui Israel și de cele mai injurioase insinuări la adresa ziarelor, ce nu stau la dispoziția Jidovimii. În săptămânile trecute spre a renoua procesul lui Dreyfuss și spre a-l elibera ca nevinovat s'au acățat de maiorul Walsin-Eszterházy, pe carele ar fi voit, să-l pună în locul lui Dreyfuss ca trădător, fiind că le-ar semăna scrisorile. După ce tribunalul militar a declarat pe Walsin-Eszterházy de nevinovat, agitațiunea pentru Dreyfuss tot n'a încetat. Alianța și-a aflat un vrednic aliat în romanțierul imoralității Emil Zola. Acestuia presa jidovăscă i-a făcut reclam; de aceea a luat și el în apărare cauza lui Dreyfuss. Zola în o epistolă adresată presidentului Faure și publicată în ziarul „Aurore“ ridică cele mai grave acuse în contra întregului cabinet și a tribunalelor militare din cauza, că au condamnat respective n'au eliberat pe Dreyfuss. La interpelarea contelui de Mun ministrul president a declarat, că va trage la judecată pe Zola, de și prevede, că prin acesta se va mai ține numai la suprafață afacerea Dreyfuss.

În contra lui Zola s'au inscenat demonstrațiuni mai ales pentru insultarea armatei. Dar și cu el țin socialistii, anarhiștii și Alliance israelite. Vrednică societate.

Turcia.

Din Constantinopol se anunță, că Sultanul în curând va sancționa prin o irade contragerea noului împrumut de 1,200.000 funți turcesci de la banca otomană și de la banca germană din Berlin.

Rusia pretinde de la Pôrta, ca să denumescă de guvernator în Creta pe principele Georgiu al Greciei. Pôrta vede

în acesta triumful grecismului și de aceea se opune. Atitudinea celor alalte puteri până acum e rezervată în cestiunea acesta.

Asia.

Atitudinea Angliei în cestiunea sineză corespondentul din Londra al ziarului vienez „Pol. Corr“ o formulază în următoarele: Acțiunea Marelui Britanie nu se îndreptă în contra luării în arindă a portului Chiao-Ciau prin Germania, nici în a țernării escradrei rusesci în Port-Arthur, ci mai mult în contra desvoltării acestor întreprinderi importante. Integritatea și autonomia Sinei, pe cum și egala îndreptățire a tuturor națiunilor în comerțul cu imperiul sinez, acestea sint principiile conducătoare ale politicii engleze în Asia ostică. Programul acesta e primit și de Japonia și moralmente e spriginit și de Statele unite.

Prospect

pentru înființarea unui institut de credit și economii, societate pe acți, în Oradea mare (Nagyvárad) sub numele „Bihoreana“.

1) Subscriși fondatori înăm inițiativa pentru întemeierea unui institut de bani, pe timp nedeterminat, sub firma: „Bihoreana institut de credit și economii, societate pe acți, în Oradea mare (Nagyvárad)“.

Scopul societății este a deștepta spiritul de economie în toate clasele societății, prin depuneri spre fructificare și prin deschidere de credite solide, a înlesni orî ce lucrare onestă pe terenul agriculturii, industriei, comerțului și altor afaceri economice.

2) Societatea se înființază cu un capital de 200.000 fl. sau 400.000 corone.

3) Capitalul social de 200.000 fl. respective 400.000 corone se împarte în 2000 acți de câte 100 fl. sau 2000 corone.

4) Subscrierea acțiilor se închie cu ziua de 15 Martie 1898 st. n.

5) La subscrierea acțiilor sint a se plăti 10% din valoarea nominală a acției, adică după fie care acție câte 10 fl. sau 20 corone și 2 fl. sau 4 corone de la fie care acție ca spese de fondare.

La 30 de zile după adunarea generală constituantă vor fi a se plăti direcțiunii 20% din valoarea nominală a acțiilor, adică după fie care acție câte 20 fl. sau 40 corone.

Êră restul de 70% va fi a se plăti la provocările direcțiunii; înse direcțiunea nu va pute pretinde plățirea în rate mai mari de 10% și în termini mai scurți de câte 3 luni.

6) Fundatori își susțin dreptul de a alege prima direcțiune pe trei ani (Legea comercială §. 183).

7) În cazul când s'ar subscrie mai multe de cât 2000 acți, reducerea se va efectui în proporțiune de la aceea, cari au subscris mai multe acți.

Adunarea generală constituantă poate decide înse și ridicarea capitalului social până la suma subscrisă.

Oradea mare, 23 Septembrie 1897.

Îosif Vulcan redactor și proprietar, Toma Pacala protopop, Nicolau Zigre adv.,

Îos. Roman adv., Dr. Coriolan Pop adv., T. Kóváry preposit capitular, Petru Mihut protopop gr. cat., Dr. Florian Dumu adv., Samuil Ciceronescu prof. prep., Dr. Aurel Lazar adv., Andrei Horvath presbiter, Petru Pantea comerciant (toți din Oradea mare); G. Pop de Băsesci proprietar în Băsesci, Vasilie Ignat avocat și proprietar în Beiuș, A. Palladi preot și proprietar în Feneș, Dr. Gavril Cosma adv. și proprietar în Beiuș, A. Gosma director executiv al „Silvaniei“ în Șimleu, Dr. Îustin Popp c. adv. și proprietar în Tinca, Dr. Î. Nichita adv. în Șimleu, Victor Illyes proprietar în R. Christur, Mih. Velică adv. în Chișineu, Nic. Vuia direct. instit. „Victoria“ în Arad.

Noutăți.

Din Archidieceasă. M. On. Ioan Stoica prof. de la școla normală din Blaș e numit paroch al Pogăcele și viceprotopop al tracului protopopesc al Pogăcele, êr On. Virgiliu Codarcea administrator parochial intermal în Pogăceua e numit administrator paroch. în Țăgșor protopopiatul Catinei.

Dar preînalt. Maiestatea Sa Monarchul, — cum aflăm în foile magiare, — a binevoit a dărui din casseta privată 100 fl. comunității bisericesti gr. cat. din Hașag pentru edificarea bisericii.

Denumire. Demetriu Ponoran, subnotar la tribunalul din Szabadka, e numit subjude la judecătoria regescă din Cehul Silvaniei.

„La Gerarchia cattolica“, schematicismul, ce apare în Roma în fie care an, scrie, că din cei 263 pontifici, câți au urmat de la s. Petru până în prezent, numai 11 au guvernat biserica preste 20 de ani, carl ani actualul pontifice îi ajunge în curând. Dintre cei 59 de cardinali cel mai bătrân, cardinalul Mortel, e în al 93-lea an al etății și în al 41-lea al numirii de cardinal; 2 cardinali sint mai bătrâni de 80 ani; 19 sint între anii 70—79; 28 între anii 60 și 69 al etății, 7 între 50 și 59, 2 sint de câte 48 de ani. Numai 5 dintre actualii cardinali sint creați de Papa Piu IX, pe când cei alalți sint creați de Leo XIII, care în decursul pontificatului său a numit 117 cardinali.

Ligă pentru ținerea sêrbătorilor. Fiind că de când domnesce liberalismul modern, o mare parte a ômenilor a devenit nepăsătoare față de lucrurile sacre, și moravurile se selbătăcesc, în Roma s'a înființat Liga pentru ținerea creștinăscă a sêrbătorilor, prin ce se deșteptă și nutrește simțul religios.

Ôrele private, acest ajutor special pentru studenții slabi, s'au cassat. Ministrul de culte și instrucțiunea publică a oprit profesorilor de a mai da așa numitele ôre private.

Fômete în Banat. Foile unguresci scriu, că în Banat miseria între Ciangăii aduși acolo din Bucovina e la culme; 18 mi de Ciangăi sint în pericolul de a muri de fôme. Dacă între Ciangăi, cari se bucură de atâtea favoruri din partea statului, e așa mare miseria, câtă lipsă trebuie să ducă cei ce nu se împărtășesc de atari favoruri?

Relaxare de dare. În conferința ținută Luni în ministerul de finanțe s'a raportat, că în ținuturile mai misere s'au lertat restanțele de dare în sumă de 5,180.000 fl. Relaxarea s'a făcut mai ales micilor economi, lertându-se poziții de câte 5—10 fl.

Cas de môrte. Ștefan Pop preot deficiente în Dumbrău a repausat în 29 Dec. 1897 în etate de 82 ani și în al 34-lea an al preoției.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Omilia I. a s. Ioan Crisostomul despre cuvîntarea de pe munte.

Privesce, cât e de nepoftitorii de cinste și de strălucire. Că nu-î ducea cu sine, ci când avea să vindece, atunci se ducea el însuși în toate părțile cercetând și cetății și ținuturi. Era când a fost de față popor mult, petrece într'un câmp, și nu în cetate și în mijlocul unei piețe, ci în munte și în loc pustiu, și prin acesta ne învață pe noi, ca nimica să nu facem, pentru ca oamenii să ne vadă, și să părăsim lărmuirile cele ce ne stau în cale, și acesta mai ales atunci, când avem să ne socotim și să cumpănim lucrurile cele ce ne sînt de lipsă. Era dacă s'a suit și a ședut, s'a apropiat la dînsul învățării lui. Veți, cum au crescut în virtute, și cum s'a făcut cu toții mai buni? Că mulțimea a vădut minunile, era aceștia mai doriau să și audă ore ce lucru mare și înalt. Acesta l-a înduplecat deci, să învețe, și l-a făcut, să începă cuvîntarea acesta. Că el nu numai vindeca trupurile, ci și îndrepta sufletele, și de la îngrijirea acestora se întorcea erăși la îngrijirea acelor, făcînd de o dată felurit folosul, și mestecînd cu învățătura cu graiul dovedirea cu fapte, și astupînd gurile cele nerușinate ale ereticilor prin aceea, că purta grije de amîndouă substanțele, dovedind, că el e ziditoriul a totă viețuitoarea. De aceea împărtășia în multă îngrijire amîndouă firile îndreptînd acum pe aceea, acum pe acesta. Acest lucru l-a făcut și atunci. Cetim adevă: „Deschidînd gura sa îi înveța pe ei.“ Și ore de ce se adauge: „Deschidînd gura sa?“ Pentru ca să știți, că el înveța, și când tăcea, era nu numai când grăia, acum deschidînd gura sa, acum dînd glas prin faptele sale. Era când auzi, că „îi înveța pe ei“, să nu gîndesci, că a grăit numai cu învățării, ci printr'înșii cu toți. Căci fiind că mulțimea era de popor, din numărul celor ce se țiriau pe pămînt, a aședat înainte sa ceta învățării și a îndreptat cătră aceștia cuvintele, întocmind cuvîntarea cea cătră aceștia așa, ca învățătura înțelepciunii să nu fie spre greutate nici tuturor celor alaiți, cari aveau lipsă foarte mare de cele ce a zis. Ceea ce a dat-o deci Luca să se înțeleagă, când a zis, că el a îndreptat cuvintele sale cătră ei, aceea a scris-o și Matei limpede: „S'a apropiat la dînsul învățării lui, și îi înveța pe ei.“ Căci ast fel și cei alaiți aveau să asculte mai cu poftă, de cât dacă ar fi grăit cătră toți. Așa dară unde începe și ce fel de temelii pune împărăției celei nouă? Să ascultăm cu luare a minte ceea ce ni-le spune. Căci ele s'a spus acelor, dară s'a scris pe sama tuturor celor ce vor fi după aceea. De aceea grăind se cuprinde cu învățării, înse nu mărginesce ceea zise numai la ei, ci rostesc toate fericirile în chip neșermurit. Că nu a zis: „Fericiti sînteți voi, dacă veți fi săraci,“ ci: „Fericiti cei săraci.“ A bună samă chiar și dacă le-ar fi zis cătră aceia, sfaturile totuși a voit să fie comune. Căci când zice: „Etă eu cu voi sînt în toate zilele până la sfârșitul vécului“ (Mt. 28, 20), nu-î agrăesc numai pe ei, ci printr'înșii agrăesc și lumea întregă. Și când îi fericesce, dacă vor răbda persecutare și vor fi asupriți și uciși, împletește cunună nu numai pe sama lor, ci și pe sama tuturor celor ce vor răbda acestea bine. De altmintea pentru ca acesta să se vadă mai bine, și să știți, că acelea, cari le zice, se referesc foarte tare la tine și la totă firea omenescă, de cum va voesc ore cine, să fie cu luare a minte la ele, ascultă, în ce chip începe cuvîntarea acesta minunată. „Fericiti cei săraci cu spiritul, că a acelor este împărăția cerurilor.“ Ce înamnă „cei săraci cu spiritul“? Cei smeriti și cei cu inimă înfrîntă. Că spiritul înamnă aci sufletul și voința. De ore ce sînt adevă mulți umiliti nu de voe bună, ci siliți de necesitatea lucrurilor, îi trece pe aceștia, — că acesta nici nu ar fi lucru vrednic de laudă, — și fericesce în rîndul cel dintăiu pe aceia, cari cu voea se umilesc și se cuceresc. Și de ce nu a zis „cei umiliti“, ci „cei săraci“? Pentru că acesta e mai mult de cât aceea. Că prin acesta a numit pe cei ce se tem și se entremură de poruncile lui Dumnezeu, despre cari a zis Dumnezeu și prin profetul Isaie, că-î sînt foarte bineplăcuți: „Spre carele voii căuta,

fără numai spre cel smerit și lin, și carele tremură de cuvintele mele?“ (Isaie 66, 2.)

Că multe sînt chipurile umilinței; și unul e umilit în măsură mai mică, era altul preste totă măsura. Umilința acesta o laudă și fericitul profet, descriindu-ne nu inima numai cucerită, ci pe cea foarte înfrîntă, când zice: „Jertfă lui Dumnezeu spirit înfrînt, inimă înfrîntă și umilită Dumnezeu nu va urgisi“ (ps. 50, 18). Acesta o oferesc lui Dumnezeu în loc de jertfă mare și cei trei tineri zicînd: „Ci cu suflet umilit și cu spirit plecat să fim primiți“ (Cant. 15). Acesta o fericesce acum și Christos. Căci relele cele mai mari, și cari strică totă lumea, au isvorit din sumeție. Că dora diavolul, carele mai înainte nu a fost acesta, în acest chip s'a făcut diavol, ceea ce o spune limpede și Pavel: „Ca nu umflându-se să cadă în judecata diavolului“ (1 Tim. 3, 6). Asemenea și omul cel dintăiu umflat fiind prin diavolul cu sperările acestea a fost aruncat în nefericire și s'a făcut muritorii. Sperînd adevă, că se va face Dumnezeu, a perdut, și ceea ce avuse. Pentru acesta dojenindu-l deci Dumnezeu și bătîndu-și joc de nebunia lui a zis: „Etă Adam s'a făcut ca unul din noi“ (Fac. 3, 22). Și fiesce care din cei ce au fost după acestea, a cădut în fărădelege închipuindu-și, că este asemenea lui Dumnezeu. Fiind că deci acesta era cetățuea relelor, și rădăcina și isvorul a totă fărădelegea, gătind bolele leacul potrivit a dat mai întăiu legea acesta ca temelii tare și neclătit. Că fiind acesta temelii, ziditoriul aședă de-asupra ei toate cele alalte în chip neclătit. Era delaturându-se acesta, chiar și dacă ore cine viețuind ar ajunge până la ceruri, toate cad ușor și se vor întorce spre sfârșit nefericit. De și ai adunat ajun și rugăciune și milostenie și curățenie și ori ce altă bunătate, făr de umilință toate se petrec și se nimicesc. Acesta a pățit-o și Fariseul; că dacă a ajuns chiar la culme, perdînd toate a cădut jos, pentru că nu avea pe mama bunătăților. Căci pe cum sumeția e isvorul a totă reutatea, așa e și umilința începutul a totă silința bună. De aceea și începe de aci scoțînd cu rădăcină cu tot totă îngâmfarea din sufletele ascultătorilor. Și de ce o zice acesta cătră învățării, cari erau de tot umiliti? Că ei nu aveau nici o cauză de a se sumeți, că dora erau pescari și săraci și necunoscuți și făr de învățură. Acestea nu au fost îndreptate cătră învățării, ci cătră cei ce au fost atunci de față, și cătră cei ce aveau să urmeze după ei, ca să nu-î desprețuască pentru acestea. Ba încă și mai mult, ele au fost îndreptate și cătră învățării. Că de și acum nu avură lipsă de preingrijirea acesta, totuși aveau lipsă de ea mai tărziu, adevă după semne și minuni și după onorarea cea din partea lumii și după încrederea, ce o aveau în Dumnezeu. Că nici bogăția, nici puterea, nici însă-și împărăția nu puteau să sumețescă pe ore cine așa de ușor ca toate acelea, în cari s'a împărtășit ei. De altmintea se putea întimpla, ca ei și mai înainte de minunile acelea să se sumețescă și să pățescă ore ce omenesc vedînd mulțimea și privilegiuța aceea, carea împrejura pe Învătătorii. De aceea le imblăndesc pe loc gîndirea. Și cuvintele sale nu le rostesc în chipul unui sfat ori în al poruncilor, ci în forma fericirii făcînd, ca vorbirea să fie încă și mai puțin spre greutate, și deschidînd tuturor drumul spre învățură. Că nu a zis: „Acela“ ori „acesta“, ci că vor fi fericiti toți, cei ce vor face acestea. Așa că ori ești sclav, ori cerșitorii, ori sărac, ori străin, ori neînvețat, nimica nu te împedecă de la aceea, ca să fi fericit, dacă te vei sili după virtutea acesta. După ce a început deci de acolo, unde lipsa a fost cea mai mare, purcede la altă poruncă, care pare a se împotrivi judecătii lumii întregi. Că pe când toți cugetă, că fericiti sînt, cei ce se bucură, era miseri sînt, cei ce sînt în tristare, săracie și jale, dînsul fericesce pe aceștia mai pe sus de cât pe aceia, zicînd ast fel: „Fericiti, cei ce plâng.“ Și totuși pe aceștia toți îi zic nefericiti. Că dînsul de aceea a făcut mai întăiu semne, pentru ca să fie vrednic de credmînt, când va da ast fel de legi. Er aci erăși nu a pus simplaminte pe cei ce plâng, ci pe cei ce plâng pécatele. În ce chip se opresce foarte și alt fel de plîngere, adevă a plînge ore ce din lucrurile lumesci, ceea ce a spus-o limpede și Pavel zicînd: „Întristarea lumii mórte aduce; era întristarea, carea e după Dumnezeu, pocăința spre mântuire fără de părere de rău lucrăză“ (II Cor. 7, 10).

(Va urma.)

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

„Ascultă și judecă însu-ți tribune. Eŭ am esaminat toate camerele, pe cum mi-s'a poruncit. Am început cu cele din rîndul cel din sus și am sfârșit cu cele din cel de din jos. Porunca lui Grat, ca ușa camerei numărul V să nu se deschidă, s'a împlinit; în toți cei opt ani s'a virit printr'o ganră din zid mîncare și beutură pe sama la trei bărbați. Ieri m'am dus la ușa aceea curios fiind, să ved pe nefericii aceia, cari preste totă așteptarea aŭ rămas vil atîta vreme. Înouiătorile nu s'aŭ mai putut deschide cu cheea. Am împins în ușe, și ea a cădut jos, căci țînile îi ruginiseră de tot. Am intrat și am găsit pe un om — bĕrân, orb, mut și gol. Pĕrul îi atirna în sucuri țapene pe spate la vale. Pelea îi era ca pergamena cea de colo. El întinse mînil sale, și unghiile îi erau încovoiate și încalcite ca unghiile unei pasĕri. L-am întreat, cĂ unde sînt soții lui. El scuturĂ din cap negĂnd. Am cercat prin cĂmarĂ, ca sĂ gĂsim pe cel alĂtĭ. Padimentul și pĂreții erau ușați. Dacă ar fi fost inchiși acolo trei inși, și doi din ei ar fi murit, atunci ar fi trebuit sĂ rĂmĂnĂ cel puțin oșele lor.“

„Și de aceea gĂndesci —“

„Tribune, eŭ gĂndesc, cĂ în cei opt ani a fost acolo numai un singur arestat.“

Tribunul privi cercetĂtoriu la pĂrcĂlab și zise: „Albi grije! Tu prin acĂsta in-vinuesci pe Valeriu de o minciunĂ.“

Gesiu se inchinĂ, darĂ zise: „PĂte cĂ a fost în rĂtĂcire.“

„Nu, el a avut dreptate,“ zise tribunul în chip vioiu. „Chiar mĂrturisirea ta dovedește, cĂ el a avut dreptate. Nu ai zis tu mai adineaori, cĂ opt ani de zile s'a bĂgat în cĂmarĂ mĂncare și beuturĂ pe sama la trei bĂrbați?“

Cei de fațĂ primirĂ cu semne de aprobare acĂstĂ dovadĂ de minte agerĂ a superiorului sĂu. DarĂ Gesiu nu se da.

„Ai audit incĂ numai jumĂtate din istorie, tribune. În datĂ ce o vei sci totĂ, imi vei da mie dreptate. Ce am fĂcut cu omul acela, o sci; l-am trimis la scaldĂ, am lĂsat, sĂ-l tundĂ și sĂ-l imbrace, l-am dus la pĂrta fortĂreței și l-am dimis. Ce-l privește pe el, m-am spĂlat mĂnile. AstĂzi s'a întors, și l-aŭ adus la mine. Prin gesturi și lacrimi mĂ-a dat, sĂ ințeleg, cĂ voește, sĂ fie dus în dĂrĂpt în cĂmara sa, și eŭ am dispus, sĂ i-se împlinescĂ dorința. CĂnd aŭ voit, sĂ-l ducĂ de la mine, el s'a desfĂcut din mĂnile omenilor, mĂ-a sĂrutat picĂorele și prin semne mĂ-a dat, sĂ ințeleg, cĂ sĂ merg cu el, — și eŭ m'am dus. Taĭna celor trei bĂrbați mĂ preocupa și acuma. IncĂ nu mĂ liniștisem în privința lor. Acuma mĂ bucur, cĂ m'am plecat rugĂmintĂilor lui.“

ÎnrĂgĂadunarea asculta cu luare a minte.

„CĂnd am intrat Ăra în cĂmarĂ, arestatul m'a prins de mĂnĂ și m'a condus la o gaurĂ asemenea aceleia, prin carea se obicĂnuiserĂ a-l bĂga lui mĂncarea. Ieri nu am bĂgat-o de samĂ, de și ea e destul de mare, cĂ sĂ incĂpĂ coiful tĂu printr'insa. FĂrĂ de a-mĂ lĂsa mĂna se apropiĂ cu fața de gaurĂ, și din gura lui ieși un glas ca al unui animal.

Un glas slab îi rĂspunse. Uimit l-am tras de la gaurĂ și am strigat: „Audiți!“ Întru început n'am primit rĂspuns. Am strigat incĂ o datĂ și acuma am audit cuvintele: „BinecuvĂntat fie Domnul!“ Spre cea mai mare uĭmire a mea am aflat, cĂ glasul era de femeie. Și eŭ am întreat: „Cine ești?“ și am primit rĂspunsul: „O femeie din casa lui Israil, carea e îngropatĂ aci de vie cu ficĂ-sa. AjutĂ-ne de grab, cĂ perim!“ Eŭ am incurajat-o și am grĂbit aici, ca sĂ-ți aŭi voințĂ.“

Tribunul se ridicĂ iute.

„Ai lucrat bine, Gesie,“ zise el, „și acuma ved limpede. Planul a fost o minciunĂ, și istoria despre cei trei bĂrbați asemenea. Aŭ existat mai bunĭ Romani de cĂt Valeriu Grat!“

„A bunĂ samĂ,“ zise pĂrcĂlabul. „De la arestatul acela bĕrĂn am ințeles atĂta, cĂ el a dat regulat femeilor din mĂncarea și beuturĂ sa.“

„AșĂ darĂ asta e esplicarea,“ replicĂ tribunul, privind la prietiniĭ sĂi, și cumpĕnind, cĂ de bine va fi, dacĂ va avĂ martori, adanșe: „SĂ eliberĂm femeile! Veniți cu toții!“

Gesiu era satisfĂcut.

„Avem sĂ spargem zidul,“ zise el. „Am găsit locul, unde mai înainte a fost o ușe, inșe el e astupat bine cu pĂtrĂ și cu tencuelĂ.“

Tribunul se opri, cĂ sĂ zicĂ unui scriitoriu: „Trimite-mĭ lucrĂtori cu unelte! GrĂbesce, ĂrĂ raportul nu-l speda, cĂ pe cum se vede, avem sĂ-l schimbĂm.“

Apoi se duserĂ.

II.

LeprĂsele.

„O femeie din casa lui Israil, carea e îngropatĂ aci de vie cu ficĂ-sa. AjutĂ-ne de grab, cĂ perim!“

Acest rĂspuns îl primi Gesiu pĂrcĂlabul din cĂmara, carea în planul sĂu îndreptat e insemnatĂ cu numĂrul VI. Cetitoriu la acest rĂspuns pe loc va fi sciut, cine erau nefericitele acelea, și va fi zis întru sine: „În sfĂrșit ĂtĂ s'aŭ găsit mama și Tirzah sora lui Ben Hur!“

Și cu adevĂrat așĂ a și fost.

Cu opt ani mai înainte, în dimineța arestĂriĭ lor le-aŭ adus în fortĂrĂtĂ, pentru ca ele în sensul propunerĭ lui Grat sĂ se delature pe calea acĂsta. El alesese fortĂrĂtĂ spre acest scop, fiind cĂ ea era sub nemijlocita lui inspectie, și cĂmara numĂrul VI, ințĂiu pentru cĂ acĂsta putea sĂ se dea uitĂriĭ mai ușor de cĂt ori care alta, și apoi pentru cĂ ea era infectatĂ de leprĂ; cĂci arestatele acestea aveau sĂ ajungĂ într'un loc, care sĂ fie nu numai sigur, ci sĂ le causeze și mĂrtea. În timp de nopte, pe cĂnd se putea face fĂr de mĂrturie, le duserĂ acolo sclavii; tot sclavii astupaserĂ apoi ușea cu zid, pentru ca ast fel fapta crudelĂ sĂ fie desevarșitĂ. Pe sclavii aceștia îi despĂrțirĂ apoi de olĂlĂ și-i trimiserĂ de parte, cĂt nici o datĂ nu se mai audi nimica despre ei. Grat preferise a întemnița jertfele sale într'un loc, în care mĂrtea, de și ințĂrzia, totuși le era sigurĂ. Prin acĂsta voise, sĂ se scutescĂ de vre o acusĂ și sĂ-și asigureze pentru cazul descopeririĭ justificarea, ce se putea gĂsi în aceea, cĂ se fĂcea distincție între dictarea unei pedcpe și între comiterea unui omor ĩndoit. Spre scopul, ca ele sĂ-și mai pĂtĂ susține cĂtĂ va vreme viața, a ales pe un

criminalist, pe care-l lipsiserĂ de vedere și de graiu. Pe acesta îl aduse în cĂmara, carea sta în legĂturĂ cu cea a celor dĂuĂ arestate, pentru ca el sĂ le dea mĂncarea și beuturĂ. Acest nefericit la nici o ințĂmplare nu putea sĂ tradeze lucrul, nici sĂ descopere, cĂ cine sĭnt osĭnditele și cine e osĭnditoriu lor. În acest chip viclean, nĂscocit în parte de Messala, își netedise Romanul calea la ocuparea averĭ familiei Hur sub pretextul, cĂ pedepsesce o cĂtĂ de ucigași. Din averea aceea n'a ajuns nici o datĂ nici cea mai micĂ parte în vistieria ĩmpĂrĂtescĂ.

Cel din urmĂ paș al lui Grat în executarea planului sĂu a fost dimiterea pĂrcĂlabului de pĂnĂ atuncia, nu dĂrĂ pentru cĂ acesta ar fi sciut ceva despre cele ce s'aŭ fĂcut, — el nu scia chiar nimica din tot lucrul, — ci pentru cĂ ar fi fost cu nepuțințĂ, ca sĂ se tĂinuescĂ deportarea arestațiilor ĩnainte lui, care cunoscea bine rĭndul ĩnferior al ĩnchisoriĭ. Apoi rĭnduise procuratorul cu o agerime de minte vrednicĂ de o causĂ bunĂ, sĂ se desemneze planuri nĂuĂ, din cari cĂmara VI sĂ lipsescĂ, și planurile acestea le ĩncredĭntase noului pĂrcĂlab. Prin ĩnstrucțiile, ce le dase cestui din urmĂ, pe cum și prin omiterea aceea lui Grat i-se pĂru, cĂ și-a ajuns scopul pe deplin. CĂmara aceea și nefericitele ei locuĭtoare erau date uitĂriĭ.

Dacă vei, sĂ pricepi grozĂvenia vieții, carea o trĂiserĂ mama și filca opt ani de zile, trebe sĂ-ți aduci a minte de cultura lor și de modul dor de viațĂ de mai ĩnainte. Situațiile vieții ne sĭnt plĂcute ori dureroșe în aceea-și mĂsurĂ, în care avem ĩntru noi sensibilitate fațĂ cu ele. Nu e esagerare, cĂnd se zice, cĂ dacĂ toți omenii ar avĂ sĂ pĂrĂsescĂ de o datĂ lumea acĂsta, cerul, pe cum este el conform credinței creștine, pentru cei mai mulți din ei nu ar fi cer; de altĂ parte nici în ĩad nu ar suferi toți în aceea-și mĂsurĂ. Cultura oferesce mĂsurĂ. Paș de paș cu ĩnteligența s'a potențat și susceptibilitatea sufletului fațĂ cu bucuriile curate. Ferice de el, dacĂ ĩi rĂmĂn rezervate bucuriile acelea! ĩnșe, dacĂ le perde, atunci amar de el, de cum va s'a avĭntat vre o datĂ la o trĂptĂ mai ĩnaltĂ! Susceptibilitatea lui fațĂ cu bucuriile din un cas e mĂsurĂ susceptibilitĂții lui fațĂ cu suferințele din cel alalt cas. De aceea pocĂința are sĂ fie mai mult de cĂt remușcĂri de consciințĂ pentru pĂcatele fĂcute; ea ĩnsamnĂ o atare schimbarea firii, carea pregĂtesce pe om pe sama cerului.

O mai spunem incĂ o datĂ: pentru ca sĂ-ți poți forma ĩdea adevĂratĂ a suferințelor, ce le-a ĩndurat mama lui Ben Hur, trebe sĂ te gĂndesci la spiritul ei și la susceptibilitatea lui în tocmai așĂ, de nu incĂ și mai mult, fațĂ cu amĂnunțele ĩntemnițĂriĭ ei. CĂci nu e vorbĂ de aceea, cari aŭ fost amĂnunțele acelea, ci cum aŭ ĩmpresionat-o. Și acuma putem sĂ spunem, cĂ din considerare la lucrul acesta am depins așĂ de cu de-amĂnuntul la ĩnceputul cĂrții a dĂua a istorisiriĭ nĂstre scena, ce s'a petrecut în filigoria de pe coperișul palatului familiei Hur. Tot din aceea-și causĂ am ĩndrĂznit a descrie cu de-amĂnuntul și palatul acela.

Cu alte cuvinte: revĂcĂ-ți în memorie viața cea sĂninĂ, fericitĂ, bogatĂ din casa aceea principescĂ, și asĂmĂnĂ-o cu viața din becĭn cel mai adĂnc al cetĂțuiĭ Antonia. Atuncia chiar și dacĂ în silința de a-ți ĩnchipui miseria femeii vei lua în socotĭnțĂ numai suferințele fĭsice, totuși te va mișca

adânc compătimirea, dacă iubesci nĂmul omenesc și al inimă simțitoare, — despre ce nu ne îndoim de loc. Dară dacă vei să faci mai mult, dacă vei mai mult de cât să o deplângi, dacă vei să simțesci dimpreună cu ea desperarea inimii și spiritului ei, dacă vei cel puțin să cerci a o măsura acăsta, — atunci adu-ți a minte de femeea aceea, cum grăia cu fiul său despre Dumnezeu, despre popor și eroi, fiind acuma filosofă, acuma învățătoare, dar în tot de una mamă.

Dacă vei să vatemî pe un bărbat în chipul cel mai simțit, atunci atacă-i iubirea de sine însuși; dacă vei să vatemî pe o femeie în modul cel mai grav, atunci atacă-i sentimentele cele mai delicate. Cu amintirea reîmprospetată de nefericitele acestea, — cu reamintirea de ceea ce au fost, — să ne pogorim și să vedem, cum sînt ele acuma!

Cămara numărul VI a fost așa, pe cum o a însemnat Gesiū în planul său. Estensiunea ei nu se pĂte determina în chip acurat; ajungă, că ea era largă și pustie, cu pĂreți defectuoși și cu un paviment colțuros.

Întru început basa cetății zidite de Macedoniani a fost deosebită de cea a templului prin o crepătură strîmtă, dar adăncă, aprĂpe de forma icului. Lucrătorii, cei ce avuseră, să gătescă acolo un șir de camere, intraseră în crepătură la capĂtul ei de cĂtră mĂză nĂpte și începuseră a lucra acolo lăsând un strat al stĂncii în loc de plafon. Apoi săpaseră mai de parte și făcuseră camerele V, IV, III, II și I, din cari a fară de numărul V nici una nu era în legătură cu cămara numărul VI. În același chip făcuseră coridorul și scara, ce ducea la deal în rîndul următorii. Purcederea în lucrul acela a fost identică cu ceea ce s'a aplicat la gătirea mormintelor împĂraților, cari se pot vedĂ încă și în zilele nĂstre aprĂpe de Ierusalim cĂtră mĂză nĂpte; numai cĂt aci, cĂnd a fost terminată scobirea, au închis cămara numărul VI la capĂtul ei cel mai din a fară cu un zid din petri uriașe și în zidul acesta, pentru ca să pĂtă întra aerul într'însa, au lăsat gĂuri mici pezișe asemenea meterezelor din zilele nĂstre. CĂnd Irod cuprinse templul și cetătea, întări zidul acela în chip încă și mai massiv și astupă tĂte gĂurile acelea a fară de una. Acăsta lăsa, să între pușintel aer și o rază de lumină, carea nu era înse nici pe de parte destul de tare, pentru ca să lumineze cămara.

Așa era cămara numărul VI.

Acuma nu te îngrozi!

Descrierea aceluî nefericit orb și mut, carele chiar scĂpase din cămara numărul V, servescă spre aceea, ca să micșoreze grozăvenia celor ce urmĂză.

(Va urma.)

Bibliografie.

Din „Biblioteca pentru toți” a apărut de sĂrbĂtori:

Nro 123. *Mamele celebre*, cuprindĂnd biografiile urmĂtoarelor femei renumite: Cornelia mama Grăchilor, Lucilla mama împĂratului Marc Aureliu, Blanca de Castilia mama lui Ludovic Sfintul, mama lui Enric IV., a lui Goethe, a lui Michelet și a lui Heine. Recomandăm cetitorilor nostri acĂstă carte de morală și educație.

„CĂlindarul Bibliotecii pentru toți” pe 1898, un prea frumos calendar, cu un cuprins bogat și o mulțime de ilustrații și vederi din Romănia.

A apărut

Calendarul „Unirii” pe 1898 Anul II

cu urmĂtorul cuprins bogat și interesant:

Cronologie, SĂrbĂtorile, Regentul, Întunecimii, Anotimpuri, Umblarea timpului, Lunile cu poveșe economice și semne de timp. Regenții europeni, *Sematismul provinciei mitropolitane de Alba Iulia* cu specificarea parohiilor în romănescă și ungurească și cu posta ultimă și a parohilor, cum și a diferitelor dicasterii.

Michail Pavel, episcopul de Orade, schiță biografică (cu un portret fĂrte succes). „*Christos a înviat*”, poezie de Al. Vlăhniță. *George Coșbuc* (cu portret) note biografice și trei poezii: *Epigramă* (în vrăsta de 12 ani), *Pe ceriū* (de 14 ani) și *Beda* (din 1886). *Ales. Bohățel*, biografie și portret. *Cisme de mprumut* și *S'a turcitu-se bĂdtul*, anecdote hazlii de Th. D. Speranță. *Glume. Morții nostri* (bĂrbații gr. cat. fruntași morți în 1897) cu portretul br. *David Urs* și *Iosif Hossu. Sfaturi*. Posta. Scala timbrelor. TĂrgurile. Inserțiuni.

Din acest cuprins ori cine se pĂte convinge, cĂ acest CĂlindăr e cel mai potrivit și mai bun pentru preoșimea nĂstră gr. cat. în special.

Prețul unui exemplar 35 cr. cu porto 40 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului archidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoșilor și învățătorilor.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bătrăneșe tradus de *Andrei P. Liviu* canonic-abate gr. cat. în Lugoș, edat de *Gavril Pop* canonic în Blaș. Prețul broș. 50 cr. Blaș 1897. Tipografia seminariului archidieceșan. SĂntem informați, cĂ dl editor *venitul curat al acestei publicațiuni l-a destinat pentru un scop cultural*.

La tipografia seminarială se află de vĂndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

Împreună cu *respectivale ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș*. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, cĂ nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acăsta nici un preot nu pĂte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat tĂte raporturile de drept privitor la cĂsĂtorie. Tocmai de aceea credem, cĂ nu va fi oficiu preoșesc, din care să lipsescă acăstă carte, în care se află tĂte cele, de cĂte are trebuință preotul în urma situațiunii nĂne create prin legile aceste.

Euchologii

edițiunea a dĂua, revĂdută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hĂrtie velină, tipariū frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, Ăra legat în pele tare fl. 3.80.

Instituțiunile calvinesci

în biserica romănescă din Ardeł,

fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiū istorico-canonic de *Dr Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pĂte procura cu prețul de 3 fl. la **Tipografia seminarială în Blaș** (Balázsfalva).

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii romănesci unite, studiū apologetic din incidentul invectivei „*Gazetei Transilvaniei*” și a dlui *Nicolaș Densușan* asupra Mitropolitului *Vancea* și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele pĂrți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Posta Redacțiunii. M. On. *I. Kőváry* în *Farnos*. Suma de 12 fl. o am primit cu mulțămită. Aceea s'a inferit pe anii 1896 și 1897, ce au fost în restanță. Pentru completarea colecțiunii binevoii a ne indica numărul, ce vĂ lipsesc, și vi-l vom trimite. — On. *D. I. Sz.* în *M. Ne cerem scusele*. Comunicate de felul acăsta în „*Unirea*” după obiceiū statornic nu se publică, dacă nu vin și din locul cel mai competent. Ne pare fĂrte rĂu, cĂ din diecesa dvĂstre chiar și după repetite rugĂri primim de la locul acela numai de tot a rare ori încunoscĂntare în asemenea casuri. Din nepublicarea celor împĂrtășite binevoesc decł a nu conchide la neîncrederea nĂstră față cu dta.

Editor și redactor rĂspundĂtor:

Dr Victor Szmigelski.

9 szám
1898.

(1) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a balázsfalvi kir. járás-bíróság 1897. évi 5500 számú végzése következtében Rejőd József ügyvéd által képviselt Kohn Elias javára Urbach Hermína ellen 600 frt — kr s jár. erejéig 1897. évi November hó 18-án foganatosított kielégítés végrehajtás utján lefoglalt és 940 frt — kr-ra becsült egyes bolti áru cikkek és házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 5589/1897. számú végzése folytán 600 frt — kr tőkekövetelés, ennek 1897-ik évi Szeptember hó 20-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 50 frt 47 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Ohábán alperes fizetésben leendő eszközülésére 1898-ik évi Február hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénztűzetés mellett, a legřbbet ígőőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Balázsfalván 1898-ik évi Január hó 17-ik napján.

Thát György,
kir. jbiróságí végrehajtó.